

21.12.2004

117/4/03

Ratkaisija: Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Håkan Stoor

POTILASVAKUUTUSKESKUKSEN ASiantuntijakokouksen LÄÄKÄREIDEN NIMIEN ANTAMINEN

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 10.1.2003 lähettämässään kirjeessä ja sen jälkeen lähettämässään lisäkirjeissä Potilasvakuutuskeskuksen menettelyä korvausasiassaan seuraavasti:

1. Korvaushakemuksen käsittelyaika, 1 vuosi 8 kk, oli hänen mielestään kohtuuton. Hän kertoi myös, että hän ei ollut saanut vastausta 22.8.2002 tehtyyn korvauspäätökseen tekemäänsä oikaisuvaatimukseen.
2. Korvausasian käsittelyn aikana katosi röntgenkuvia.
3. Potilasvakuutuskeskuksen 22.8.2002 antama korvauspäätös perustui hänen mielestään kahden asiantuntijalääkärin vastakkaisten lausuntojen pohjalta asiantuntijakokouksessa 14.8.2002 tehtyyn kompromissiin. Hän arvosteli sitä, että kokouksessa ei ollut neurologia tai neurokirurgia, vaikka toisen asiantuntijalausunnon oli laatinut neurokirurgian asiantuntijalääkäri.
4. Kantelijan mielestä keskus viivytteli käsitellessään hänen 10.1.2003 esittämäänsä pyyntöä saada tietää edellä mainittuun asiantuntijakokoukseen osallistuneiden lääkäreiden nimet. Tiedot annettiin 25.2.2004.

- - -

3 RATKAISU

Käsitykseni mukaan Potilasvakuutuskeskus viivytteli aiheettomasti, kun se käsitteli yli vuoden ajan kantelijan pyyntöä saada tietoonsa keskuksen asiantuntijalääkäreiden kokoukseen osallistuneiden lääkäreiden nimet.

Sen sijaan en katso, että Potilasvakuutuskeskus olisi aiheettomasti viivytellyt kantelijan korvausasian käsittelyssä. Kuvantamisaineiston käsittelyssä esiintyneiden epäselvyyksien vuoksi kiinnitän kuitenkin keskuksen huomiota huolellisuuden korvaushakemuksiin liittyvän aineiston käsittelyssä.

Muilta osin en ole havainnut oikeusasiamiehen toimenpiteitä edellyttävää lainvastaista menettelyä tai velvollisuuksien laiminlyöntiä.

4

PERUSTELUT

4.1

Korvaushakemuksen käsittelyaika

Tapahtumat

Kantelijan korvaushakemus saapui Potilasvakuutuskeskukseen 21.12.2000. Hakemus koski A:n keskussairaalan 10.11.2000 tehdyn välilevytyrjän poistoleikkauksen jälkeistä hermovauriota.

Asian käsittely Potilasvakuutuskeskuksessa aloitettiin tammikuussa 2001, jolloin pyydettiin selvitykset kantelijaa hoitaneista sairaaloista ja yksityislääkäreiltä. Selvityksiä jouduttiin pyytämään useamman kerran ja pyyntöä täydennettiin elokuussa röntgenkuvia koskevalla pyynnöllä. Myös hakijalta pyydettiin hänen hallussaan olevia röntgenkuvia.

Hakemus toimitettiin ensimmäisen kerran Potilasvakuutuskeskuksen asiantuntijalääkärin arvioitavaksi lokakuussa 2001. Asiantuntijalääkärin suositeltua neurokirurgian asiantuntijan lausunnon hankkimista, asiakirjat toimitettiin tämän alan asiantuntijalle tammikuussa 2001. Tämän asiantuntijan tarvitsemat magneettikuvat ja uudemmat sairauskertomustiedot saatiin kantelijalle 15.2.2002 tehdyn uusintaleikkauksen vuoksi keskuksen käyttöön vasta maaliskuussa 2002. Asiantuntija antoi lausuntonsa 26.7.2002.

Koska asiantuntijalääkäreiden lausunnot olivat erilaisia, asiaa käsiteltiin asiantuntijalääkäreiden kokouksessa 14.8.2002. Tämän jälkeen tehtiin hakijalle myönteinen korvauspäätös 22.8.2002.

Röntgenkuvien väitetty katoaminen

Kantelija on esittänyt, että asia viivästyi sen vuoksi, että hänen röntgenkuvansa olivat kateissa Potilasvakuutuskeskuksessa.

Häntä pyydettiin 9.8.2001 lähettämään hallussaan olevat röntgenkuvat Potilasvakuutuskeskukseen. Hänen selvityksensä saapui 20.9.2001, mutta keskuksen asiakirjoista ei käy ilmi, oliko hän samalla toimittanut röntgenkuvat keskuksen. Kantelija ilmoitti 10.1.2002, että osa kuvista oli kateissa. Potilasvakuutuskeskuksen esittelijän muistioon on 10.1.2002 kirjattu: "Röntgenkuvat ovat nyt B:n sairaalassa, josta niitä ei kannata nyt tilata, koska tulossa on leikkaus. Osa röntgenkuvista ilmeisesti kadoksissa, täältä en niitä kuitenkaan löytänyt".

Potilasvakuutuskeskus on selvityksessään esittänyt, että todennäköisesti kantelijan elokuussa 2001 lähettämät kuvat ovat asiantuntijalääkärivaiheessa syksyllä 2001 joutuneet sairaala B:n tai A:n keskussairaalan kuvakuorten

sisään. Kuvat palautettiin pyynnöstä B:n sairaalaan ja A:n keskussairaalaan ennen kuin kantelija meni B:n sairaalaan jatkohoitoon helmikuussa 2002. Tämän jälkeen kuvat pyydettiin uudelleen keskuksen asiantuntijan käyttöön. Merkintä kuvien palauttamises ta hoitolaitoksiin oli kuitenkin jäänyt tekemättä Potilasvakuutuskeskuksen tiedostoihin.

Arviointia

Kantelijan korvausasian käsittelyaika ylitti selvästi vuoden 2002 keskimääräisen käsittelyajan, joka oli 8,9 kk. Potilasvakuutuskeskus on todennut selvityksissään, että käsittelyajan pituuteen ovat vaikuttaneet röntgenmateriaalin etsiminen, asian lääketieteellinen vaikeus ja asian käsittelyn keskeyttäminen kantelijan helmikuussa 2002 tapahtuneen jatkohoidon ajaksi.

Saadusta selvityksestä käy ilmi, että kantelijan asiaa on koko käsittelyn aikana viety aktiivisesti eteenpäin. Pidän todennäköisenä, että kuvantamisaineiston hankkiminen jo asian käsittelyn alkuvaiheessa olisi nopeuttanut asian käsittelyä. Aineiston hankkimisessa noudatettiin kuitenkin tapahtuma-aikana voimassa olleita ohjeita, joiden lähemmät perusteet käyvät ilmi keskuksen 15.11.2004 antamasta selvityksestä. Nykyään voimassa olevien ohjeiden mukaan neurokirurgista leikkausta koskevissa tapauksissa kuvantamisaineisto hankitaan jo asian käsittelyn alkuvaiheessa. Ottaen huomioon keskukselle kuuluvan harkintavallan selvityksen hankkimisessa, en katso, että asian käsittely olisi tältä osin viivästynyt aiheettomasti.

Kuvantamisaineiston käsittelyssä esiintyneistä epäselvyyksistä ei ole saatu täyttä selvitystä. En kuitenkaan katso, että aineiston käsittelyyn liittyvät epäselvyydet olisivat olennaisesti hidastaneet asian käsittelyä. Potilasvakuutuskeskus on kuitenkin nähdäkseni vastuussa siitä, että sille toimitettua aineistoa käsitellään huolellisesti siten, että aineiston sisältö ja säilytyspaikka ovat keskuksen tiedossa. Saadun selvityksen mukaan röntgenkuvien saapumista keskukseseen pystytään nykyisin seuraamaan korvausten käsittelyjärjestelmän avulla. Tämän vuoksi katson, että kantelijan esiintuomat ongelmat ovat ainakin osittain korjaantuneet. Pidän sen vuoksi riittävänä toimenpiteenä sitä, että kiinnitän Potilasvakuutuskeskuksen huomiota huolellisuuteen korvaushakemuksiin liittyvän aineiston käsittelyssä.

Edellä kerrotun perusteella katson, että Potilasvakuutuskeskus ei ole viivytellyt aiheettomasti kantelijan korvausasian käsittelyssä.

4.2

Oikaisuvaatimuksen käsittely

Kantelija pyysi 20.9.2002 päivätyllä kirjeellä Potilasvakuutuskeskukselta 22.8.2002 annetun korvauspäätöksen oikaisua. Oikaisuopyyntöön vastattiin 22.1.2003 kantelijalle maksettavien korvausten määrää koskevan päätöksen yhteydessä. Ennen oikaisuopyyntöön vastaamista hankittiin vielä asiantuntijalääkärin arvio korvausmäärien arvioinnin yhteydessä, koska

oikaisupyynnössä esitetyt asiat koskivat asian lääketieteellistä arviointia. Asiantuntijalääkärin arvio saatiin 14.1.2003.

Edellä kerrotun perusteella katson, että oikaisupyynnön käsittelyssä ei ole viivytelty aiheettomasti.

4.3

Lääkäreiden nimitietojen antaminen

Asiassa saatu selvitys

Kantelija kertoo pyytäneensä 14.8.2002 pidetyn asiantuntijakokoukseen osallistuneiden lääkäreiden nimiä ensimmäisen kerran 10.1.2003. Hän oli aikaisemmin saanut käyttöönsä asiantuntijakokouksesta laaditun muistion, josta kuitenkin puuttui osallistuneiden lääkäreiden nimet. Kantelija sai nimitiedot 25.2.2004.

Potilasvakuutuskeskus on selvityksissään esittänyt, että kantelijan pyyntö jäi ensin huomiotta ja että vastauksen antamista viivästytti se, että keskuksessa haluttiin laajemmin selvittää asiantuntijakokouksessa läsnä olleiden lääkäreiden nimien julkisuus. Tietosuojaa ja tietojen luovuttamista koskevien ohjeiden päivityksen yhteydessä kesäkuussa 2004 ohjeisiin lisättiin juuri kantelijan tapauksen seurauksena maininta siitä, että kokousmuistio on asianosaiselle julkinen.

Arviointi

Perustuslain 21 §:ssä säädetään oikeusturvasta ja hyvästä hallinnosta. Säännöksen mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheettonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien toteutuminen. Hoitaessaan lakisääteiseen potilasvakuutukseen kuuluvia tehtäviään, keskus edustaa perustuslain 22 §:ssä tarkoitettua julkista valtaa. Näin ollen se on omalta osaltaan velvollinen turvaamaan perusoikeuksien toteutumisen.

Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999, jäljempänä julkisuuslaki) tuli voimaan 1.12.1999. Kantelija pyysi lääkäreiden nimiä ensimmäisen kerran 10.1.2003, jolloin laki siis oli ollut voimassa yli kolme vuotta. Tämän vuoksi en voi hyväksyä Potilasvakuutuskeskuksen väitettä siitä, että keskus olisi tarvinnut ylimääräistä aikaa lain soveltamisalan selvittämiseksi. Katsonkin, että keskus on aiheettomasti viivytellyt nimitietoja koskevan asian käsittelyssä. Pidän menettelyä hyvän hallinnon vastaisena.

Hyvään hallintoon kuuluu myös asiakkaan neuvominen.

Potilasvakuutuskeskuksen ilmoituksen mukaan asiantuntijakokouksiin osallistuneiden lääkäreiden nimet on merkitty alkuperäiseen kokousmuistiokappaleeseen, jota säilytetään erillisessä kansiossa. Näin ollen tiedot sisältyvät kantelijan asiaa koskevaan asiakirjaan, jota julkisuuslain 5 §:n mukaan on pidettävä viranomaisen asiakirjana. Käsitykseni mukaan keskuksen neuvontavelvollisuuteen olisi kuulunut tiedustella kantelijalta,

kohdistuiko hänen tiedonsaantipyynnönsä tähän asiakirjaan. Tällä tavalla hakija olisi halutessaan voinut esittää keskukselle julkisuuslain 13 §:ssä tarkoitetun yksilöidyn tiedonsaantipyynnön, joka olisi tullut käsitellä julkisuuslain 14 §:ssä tarkoitetulla tavalla. Viimeksi mainitun säännöksen mukaan asia on käsiteltävä viivytyksettä ja viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun asiakirjan saamista koskeva pyyntö on saapunut.

4.4

Asiantuntijakokouksen kokoonpano

Kantelija arvostelee sitä, että 14.8.2002 pidetyssä Potilasvakuutuskeskuksen asiantuntijalääkäreiden kokouksessa ei ollut neurologian tai neurokirurgian asiantuntijaa, vaikka toisen asiantuntijalausannon oli laatinut neurokirurgi.

Potilasvakuutuskeskuksen asiantuntijalääkäreiden kokouksesta ei ole lainsäädännöksiä. Katson, että kokouksen järjestäminen ja sen kokoonpano ovat keskuksen harkintavaltaan kuuluva asia. En näe aihetta epäillä, että keskus olisi tältä osin ylittänyt harkintavaltansa tai toiminut muullakaan tavalla lainvastaisesti.

5

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3 ja 4.3 esittämäni käsitykset menettelyn virheellisyydestä Potilasvakuutuskeskuksen tietoon. Kiinnitän myös keskuksen huomiota huolellisuuteen korvausasiaan liittyvän aineiston käsittelyssä. Tässä tarkoituksessa lähetän keskukselle jäljennöksen tästä päätöksestäni.

Kirjeen liitteet palautetaan ohessa.